

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΞΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΛΡΟΥ ΜΕΛΟΥΣ κ. Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ*

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΕΓΓΕΛΗ

Με ἐξαιρετικὴν χαρὰν καὶ συμπάθειαν δέχεται σήμερον ἡ Ἀκαδημία εἰς τοὺς κόλπους της τὸ πρῶτον αὐτῆς μουσικὸν μέλος.

Πιστεύω ὅτι δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ δικαιολογήσω τὴν Ἀκαδημίαν, διότι ἀπεφάσισε τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς καὶ διὰ μουσικῶν μελῶν. Θὰ ἐδυσκολευόμην μᾶλλον νὰ τὴν δικαιολογήσω διὰ τὴν ἀργοπορίαν της.

Παρασιτᾶται λευκοὶ Θεοὶ ἐφορεύουν ἕξω τῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ τοῦ ὕψους των ἢ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων.

Ἡ Ἀκαδημία περιποιήθη ὡς τώρα περισσότερον τὴν Ἀθηνᾶν. Δὲν ἐδίστασε μάλιστα τὸ κατ' ἐξοχὴν εἰρηρικὸν μας συνέδριον νὰ εἰσαγάγῃ καὶ τὴν πολεμικὴν πανοπλίαν αὐτῆς ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης. Θὰ ἦτο μεγάλη παράλευρις ἂν ἐλησμόνει νὰ πράξῃ τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὴν λύραν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Αὐτοδικαίως ἄλλως τε καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀθηνᾶς θὰ εἶχατε ἐδῶ τὴν θέσιν σας, ἀγαπητὲ συνάδελφε, ἀφοῦ ὁ ἰδρυτὴς τῆς πρώτης Ἀκαδημίας διεκήρυττε ὅτι «Μουσικὴ εἶναι αὐτὴ αὕτη ἢ φιλοσοφία».

Μὴ φοβηθῆτε ὅμως. Δὲν σᾶς ἐκαλέσαμεν ἐδῶ ἐπηρεασθέντες ἀπὸ τὸν Πλάτωνα διὰ νὰ φιλοσοφήσετε, ἐπηρεάσθημεν πολὺν περισσότερον ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη, ὁ ὁποῖος ἐχαρρακτήρισε τὴν μουσικὴν ὡς «ἀπόλαυσιν ἀνωτέραν καὶ τῆς ποιήσεως».

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δυσκολεύομαι πολὺ νὰ δικαιολογήσω εἶναι ἡ ἀπόφασις τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀκαδημίας νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἐμὲ τὴν τιμὴν νὰ σᾶς προσφωνήσω καὶ ὑποδεχθῶ.

Ποῦ νὰ τὴν ἀποδώσω ἄρά γε; Ἴσως οἱ γηραιότεροι ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας—καὶ δὲν λείπουν ποτὲ γηραιότεροι ἀπὸ τὰς Ἀκαδημίας—ἐνθυμήθησαν ὅτι εἰς τὴν νεότητά μου ἐκαλλιέργησά ποτε καὶ ἐγώ, ὁ ἁμαρτωλός, τὴν θεῖαν τέχνην.

* Συνεδρία τῆς 30 Νοεμβρίου 1933.

Πάντως όμως δὲν ἐκινήθησαν ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι συμβαίνει κάποτε πολλοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν εὐδοκίμησαν εἰς μίαν τέχνην νὰ ἐξελίссωνται ἀργότερα εἰς τεχνοκρίτας.

Ἐπαγε τῆς βλασφημίας!

Δὲν ἤλθον ἐδῶ διὰ ν' ἀναπτύξω τὰς κρίσεις μου. Ἦλθα μόνον νὰ σᾶς σφίξω ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας ἐγκαρδίως τὸ χέρι. Τὸ νευρῶδες αὐτὸ χέρι, τὸ ὁποῖον μαγνητίζει τόσον τοὺς μουσικούς σας ὅσον καὶ τοὺς ἀκροατάς σας.

Ἐμφυσήσατε καλλιτεχνικὴν πνοὴν καὶ εἰς τοὺς δύο εἰς τὰς συμφωνητικὰς συναυλίας καὶ μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν σας μᾶς μετεδώσατε τοσάκις τὴν μέθην τοῦ ὄραίου.

Ἡ Ἀκαδημία δὲν ἐζήτησε νὰ εὗρη κριτὰς τοῦ ἔργου σας μεταξὺ τῶν μελῶν της. Κριτὰς αὐθεντίας μεγάλης καὶ ἐπιβολῆς δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ εὗρη καὶ κατὰ τὴν στάθμισιν τῆς ψήφου της καὶ σήμερον.

Τοὺς συνήντησε καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, παντοῦ ὅπου σᾶς ἐκάλεσαν νὰ ἐρμηνεύσετε τοὺς μεγάλους των μουσουργούς. Ἡ λαμπρὰ ἐρμηνεία των ἐγνώρισεν εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας, ὅπου ὑπὲρ πάσας ἐκαλλιεργήθη καὶ ἠδουκίμησεν ἡ ἱερὰ τέχνη, ὅτι καὶ εἰς τὴν χώραν, ὅπου ἄλλοτε ἐκηρύσσεται ὡς «αἰσχος ἢ ἄγνοια τοῦ ἄδειν», συνεχίζεται θερμῇ ἢ λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος.

Τὴν μουσικὴν σας ἐμφάνισιν ἐκάλεσαν ἐκεῖ μουσικὴν ἀποκάλυψιν. Σᾶς κατέταξαν μεταξὺ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἱκανοτέρων συγχρόνων μουσικῶν ἐρμηνευτῶν.

Τὸ τόλμημά σας νὰ ἐνορχηστρώσετε τὸν *Bach*, ὅχι μόνον τὴν διαμαρτυρίαν τῶν συντηρητικῶν δὲν ἐπροκάλεσε, ἀλλ' ἐχαρακτηρίσθη, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συναρμογῆς της κατὰ τὴν ἐκφρασιν αὐστηροτάτων τεχνοκριτῶν, ὑπ' ἄλλων «ὡς πυροτέχνημα ρυθμῶν καὶ τόνων», καὶ ὑπὸ ἄλλων «ὡς Παρθενὼν μεγαλοπρεπείας καὶ ἐπιβολῆς».

Ὅχι ὀλιγώτερον θερμῶν ἐκδηλώσεων ἔτυχε καὶ τὸ καθ' αὐτὸ συνθετικόν σας ἔργον. Αἱ συνθέσεις ὑμῶν, τὰς ὁποίας χαρακτηρίζουν κατὰ προτίμησιν τάσεις νεωτεριστικαί, ἐνθα ἡ καλλιτεχνικὴ προσωπικότης τοῦ συνθέτου ἐμφανίζεται πλεόν καθαρὰ καὶ ἀνεξάρτητος, παρομοίων ἔτυχεν ἐγκωμίων.

Τὸ *Concerto grosso*, ἡ μεγαλόηχος αὐτὴ σύνθεσις σας ἐχαρακτηρίσθη ὑπ' αὐτῶν ὡς «ἔξοχον δημιούργημα περιέχον ἐκθαμβωτικὰς ρυθμικὰς μεταπτώσεις, συνδέον τὰ ὄργανα εἰς θριαμβευτικὸν ρυθμόν».

Ἐπῆρξεν εὐτύχημα ὅτι, ὡς ἤρμοξε προκειμένου περὶ διεθνοῦς γλώσσης τῆς Μουσικῆς, καὶ ἡ κρίσις ὑπῆρξε διεθνῆς δικαιοῦσα τὴν Ἀκαδημίαν, ἣτις πέντε ἔτη πρότερον εἶχεν ἀπονείμει εἰς ὑμᾶς τὸ ἀριστεῖον τῶν τεχνῶν.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω περισσότερα καὶ διὰ νὰ μὴ προσκρούσω εἰς τὴν

μετριοφροσύνην σας, ἀλλ' ἰδίως διὰ τὰ μὴ παρεξηγηθῆ ἢ Ἀκαδημία. Αἰοῦ συμβαίνει συχνά, ὅσον περισσοτέρας ἐκδουλεύσεις ἔχει τὰ ζητήση ἢ ἀγγραφείας σκοπεύει τὰ ἐπιβάλλῃ τις εἰς φίλον, μὲ τόσον φιλοφρονεστέρους λόγους τὰ συνοδεύῃ τὴν πρώτην του ἐπίσκεψιν.

Αἱ ἀκαδημαϊκαὶ δάφναι δὲν ἐκόπησαν διὰ τ' ἀναπανώμεθα ἐπ' αὐτῶν, ἀγαπητὲ συνάδελφε. Καὶ εἶναι εὐτύχημα ὅτι δὲν ἀγαπᾶτε τὴν ἀνάπανον. Σᾶς διαβεβαιοῦμεν ὅτι δὲν θὰ μᾶς παραπονεθῆτε ποτὲ ὅτι σᾶς ἀφῆρομεν ἄεργον.

Ἡ Ἀκαδημία πλὴν τοῦ καταρτισμοῦ Ἑθνικῆς Μουσικῆς Συλλογῆς, τὴν ὁποίαν διὰ νόμον τὸ κράτος τῆς ἀνέθεσε καὶ βραβεῖα προκηρῶσει — ἥδη ἔχει προκηρῶσθῃ τὸ Μπενάκειον βραβεῖον 50.000 δραχμῶν — καὶ ὑποτροφίας καλλιτεχνικάς, τελευταίως δὲ τὸ κράτος διὰ νόμον θέτει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς κατ' ἔτος σημαντικὸν ποσὸν διὰ τὴν ἔκδοσιν πρωτοτύπων μουσικῶν συνθέσεων κλπ.

Διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν σᾶς ἐπιφυλάσσεται βραβεῖον πολὺ ἀνώτερον τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ τίτλου, ἢ συναίσθησις ὅτι ἀφιερῶσατε ἐπιτυχῶς τὰς καλλιτεχνικάς σας δυνάμεις διὰ τὴν μουσικὴν πρόοδον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἀκαδημία ἐκλέγουσα ὑμᾶς πρόσεδρον αὐτῆς μέλος εἶχε πλήρη τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ ἐπιτύχετε καὶ τὸ βραβεῖον αὐτό.

Εἰς καλὴν στιγμὴν μᾶς ἔρχεσθε, ἀγαπητὲ συνάδελφε. Καλῶς ἤλθατε.

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μὲ ἀνέκφραστην, σχεδὸν καταθλιπτικὴν, συγκίνησιν ἄκουσα τὰ τόσο ἐπαινετικά λόγια σας διὰ μένα, ἀξιότιμε καὶ σεβαστὲ κύριε Καθηγητά.

Μὲ τὰ λόγια μοροῶ τὰ εὐχαριστήσω καὶ σᾶς καὶ τοὺς ἀξιότιμους συναδέλφους σας διὰ τὴν ὄλως ἑξαιρετικὴν τιμὴν ποῦ μοῦ ἐκάματε τὰ μὲ ἐκλέξετε ὡς πρῶτον μουσικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Εἶναι τόσο μεγάλη ἡ τιμὴ, ὥστε παρ' ὀλίγον τὰ κλονίζῃ τὴν πεποίθησιν ποῦ μοροῦσα τὰ ἔχω στὸν ἑαυτὸν μου ἢ στὴν ἀξία μου. Σᾶς ἐκμυστηρέομαι τὴν πρὸ κρυφότερη σκέψιν μου, σᾶς ἀνοίγω τὸν ἑαυτὸν μου, διὰ τὰ σᾶς δεῖξω τὸ πόσο κατὰ βαθὰ μὲ συγκινήσατε: Ὑστερα ἀπὸ κάθε μου ἐπιτυχία σὲ μιὰ ἐκδήλωσίν μου στὴν Τέχνη, τόσον ἐδώ, ὅσον καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, ὅπου βρέθηκα, τὸ αὐτοκριτικὸ μικρόβιο ποῦ ἔχω μέσα μου ἐπολλαπλασιάζετο ἔτσι, ποῦ τὰ μὲ κάμῃ τ' ἀμφιβάλλω καὶ τὰ ἀγρυπνῶ.

Ἀξιότιμοι Κύριοι Συνάδελφοι, δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἦτο πλέον καιρὸς καὶ ἡ Μουσικὴ Τέχνη τὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν θέσιν τῆς εἰς τὴν Ἀκαδη-

μίαν. Ἦτο πλέον καιρὸς, ὅπως πολὺ σωσιὰ εἶπατε, κύριε Καθηγητά, ἢ Ἀκαδημία νὰ τιμήσῃ καὶ νὰ περιποιηθῇ τὸν ἔξωθι τῆς Ἀκαδημίας παραπονεμένον Ἀπόλλωνα.

Φαντάζομαι νὰ εἶναι τώρα πιά εὐχαριστημένος δι' αὐτό. Ἄραγε ὁμως θὰ εἶναι καὶ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν ποῦ ἐκάματε, μὲ τὸ πρόσωπο ποῦ θὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ; ... Θέλω νὰ τὸ ἐλπίζω.

Πράγματι, ἢ Ἀκαδημία ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι μπορεῖ νὰ παράσῃ μεγάλην ἐκδούλευσιν εἰς τὴν Μουσικὴν Τέχνην εἰς τὸν Τόπον μας, ἐνισχύουσα παντοιοτρόπως διὰ διαγωνισμῶν, χρηματικῶν βραβείων, καὶ ἄλλων τιμῶν τοὺς μουσικοὺς παράγοντας τοῦ Τόπου.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς Μουσικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια, ἢ καλλιτέρα ἢ διάδοσίς της, εἶναι τόσον μεγάλη πὺν εἶναι καιρὸς πλέον, κατὰ τὴν γνώμην μου, καὶ ἢ Ἀκαδημία νὰ λάβῃ ἐνεργὸν μέρος, ὅχι μόνον ἐνισχύουσα, ἀλλὰ καὶ ἐκλέγουσα τὰ καλλίτερα μουσικὰ στοιχεῖα τοῦ τόπου, βραβεύουσα τὰ καλά, ἐξασκοῦσα ἐπίσης ἕνα, οὕτως εἰπεῖν, ἔλεγχον εἰς τὴν πληθώραν αὐτὴν τῶν μουσικῶν ἐκδηλώσεων.

Οἱ συνθέται μας, εὐτυχῶς, πολλαπλασιάζονται, ταυτοχρόνως ὁμως πολλαπλασιάζονται καὶ αἱ ἀπαιτήσεις μας. Αἱ Ἀθῆναι τείνουν πιά νὰ γίνουν ἕνα μουσικὸν κέντρον τέτοιο, ποῦ εἶναι καιρὸς πλέον νὰ γίνωμε ἐκλεκτικοί.

Ἡ ψῆφος ἐμπιστοσύνης, μὲ τὴν ὁποίαν ἢ Ἀκαδημία μὲ ἐτίμησε, μὲ κάμνει νὰ αἰσθάνωμαι ὅλην τὴν εὐθύνην, τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνω, πῶς πρέπει μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν μου, νὰ τὴν βοηθήσω εἰς τὸ Ἔργον της, ὑπηρετῶν ἔτσι διπλά, καὶ τὸν Τόπον μου καὶ τὴν Τέχνην.

Ἡ ὀλιγοετῆς μέχρι τοῦδε δρᾶσις μου εἰς τὴν τέχνην μου φαντάζομαι νὰ εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύησις ἀπέναντι τῆς εὐθύνης ποῦ μοῦ ἀνεθέσατε. Βέβαια δὲν εἰσῆλθα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν φέρων μαζί μου ἕνα ὄγκον συνθετικῆς ἐργασίας, οὔτε μὲ ἕνα ἀνάλογον ὄγκον ἐτῶν ἡλικίας, ἀλλὰ, μὲ ἕνα δοκιμασμένον ποιὸν ἐργασίας καὶ δράσεως, μὲ τὸ κύρος τῆς γνώμης μου, καὶ ἐλπίζω ν' ἀνταποκριθῶ ὅσο μπορῶ καλλίτερα εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Ἀνωτάτου αὐτοῦ Ἰδρύματος τοῦ Τόπου μας.